

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Нематуллоев Муродбек Музафарович дар мавзуи «Усулҳои педагогии рушди қобилияти зеҳнии хонандагон таввасути дарсҳои иловагӣ дар муассисаҳои таълимии кор бо хонандагони болаёқат» (дар мисоли Муассисаи таълимии давлатии «Гимназияи №1 барои хонандагони болаёқати шаҳри Душанбе») барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ

Дар тамоми соҳаҳо гузаштан ба заминаҳои нави иҷтимоиву иқтисодӣ, таҷдиди иқтисодиёт ва иҷтимоиёту фарҳанг тақозо дорад, ки дар фаъолияти муассисаҳои таълимӣ, аз он ҷумла, дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ дигаргуниҳои кулӣ амалӣ гарданд. Ҷомеаи босуботу қавӣ, демократӣ ва инсонпарвар, ки барои ҳаёти фаъолна ва идомаи насл қобил аст, яке аз шартҳои муҳимтарини амалкарди ҳар як давлат мебошад.

Нематуллоев Муродбек Музафарович дар кори таҳқиқоти пешниҳоднамудаи худ тавачҷуҳо ба самтҳои афзалиятноки кори таълиму тарбияи хонандагони болаёқат дар шароити кунунии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии Тоҷикистон равона сохтааст. Кори диссертатсионии Нематуллоев Муродбекро таҷрибаи илмӣ педагогикаи муосир, таҳлили манбаъҳои психологӣ-педагогӣ, сарчашмаҳои илмӣ, фалсафӣ, ҷомеашиносӣ, баррасии ҳуҷҷатҳои меъёрию ҳуқуқӣ ва барномавӣ, истифода аз методи дар амал санҷидашудаи таҳқиқоти илмӣ, корбурди усулҳои муосири таълим хангоми коркарди далелҳои санҷишӣ ва ҳамчунин омӯзиши натиҷаи фаъолияти омӯзгорон ва таҷрибаи амалияи омӯзишу парвариш дар низомии таҳсилот фаро гирифтааст.

Бояд қайд кард, ки дар кори диссертатсионии унвонҷӯ усулҳои педагогии рушди қобилияти зеҳнии хонандагон таввасути дарсҳои иловагӣ дар муассисаҳои таълимии кор бо хонандагони болаёқат коркард шудааст.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот дар коркарди асосноккунии принципҳои асосии банақшагирии таълимии дарсҳои иловагӣ бо назардошти малакаю маҳорат ва хусусиятҳои фардии хонандагон, ташкили олимпиадаҳои фанӣ, озмунҳои зеҳнӣ ва чорабиниҳои фарҳангӣ дар рушди истеъдод ва қобилияти хонандагон, истифодаи усулҳои асосноки методӣ ва принципҳои фаъолияти модели ғанигардонии мазмунии рушди қобилиятҳои зеҳнии хонандагон дар гимназия, таҷрибаи методикаи таълими хонандагони болаёқат дар низомии таҳсилоти иловагӣ, низомии ташкили фаъолияти беруназсинфӣ хонандагони болаёқатманд, модели инноватсионии усулҳои

таълимӣ барои кӯдакони лаёқатманд ва омодагии онҳо ба фаъолияти касбӣ таҳлилу таҳқиқ карда шуд.

Аҳамияти амалии таҳқиқотро коркарди усулҳои инноватсионии ташкили дарсҳои иловагӣ дар гимназия бо назардошти қобилият, шавқу ҳавасмандии хонандагон, банақшагирии дарсҳои иловагӣ бо назардошти ғанӣ гардонидани мазмуну мундариҷаи дарсҳои асосӣ, ташкил гардидани маҳфилҳои фанӣ вобаста ба зинаҳои таҳсилот: ибтидоӣ (синфҳои 1-4), асосӣ (синфҳои 5-9) ва миёнаи умумӣ (синфҳои 10-11) ташкил мекунад.

Асоси таҳқиқоти унвонҷӯро баррасии озмоишҳои илмӣ олимони хоричиву ватанӣ оид ба масъалаи усулҳои педагогии рушди қобилияти зеҳнии хонандагон тавассути дарсҳои иловагӣ дар муассисаҳои таълимии кор бо хонандагони болаёқат ташкил додааст. Ҳалли масъалаи мазкурро унвонҷӯ дар натиҷаи корҳои илмӣ назариявӣ ва амалӣ оид ба мавзӯи мазкур дар муқаддима, ду боб ва ҷамъбасти он нишон додаст.

Дар муқаддима диссертант муҳимияти мавзӯ, мақсади таҳқиқот, макон, фарзия, вазифаҳои дар назди худ гузошта, кушодани усулҳои таҳқиқ, истифодаи навгониҳои илмӣ, моҳияти назариявӣ ва амалии кор, ки асоси диссертатсияро муайян мекунад, зарурияти амалӣ кардани онҳоро дар таҷриба ифода мекунад.

Дар боби якуми диссертатсия «Асосҳои назариявии дарёфт ва рушди қобилияти зеҳнии хонандагони болаёқат» таҳлили адабиёти илмӣ фалсафӣ, психологӣ, педагогӣ шакл ва методҳои асосии кор оид ба масъалаи лаёқатмандии хонандагон дар низоми муосири таҳсилот, усулҳои инноватсионии психологӣ ва педагогии дарёфти хонандаи болаёқат, навҳои лаёқатмандӣ, принципҳои асосии таълими хонандагони болаёқат пешниҳод карда мешавад.

Дар раванди таҳлилу омӯзиш маълум гардид, ки кор бо кӯдакони болаёқат дар пайвастагӣ бо мазмун ва шаклҳои гуногуни кор дигаргуниҳои мувофиқ ба ҳадафҳои вазифаҳои таҳқиқотӣ ворид гардидааст. Ин дигаргуниҳо дар асоси натиҷагирӣ аз суҳбат, мушоҳида, баҳисобгирии дархосту фикру андешаҳо, вазъияти ба амал омадаи кори амалӣ ва ғайра ба миён омада, мавриди омӯзишу баррасӣ қарор гирифтааст.

Дар боби дуюм «Таълими иловагӣ ҳамчун омили рушди зеҳнии хонандагони болаёқат» роҳҳо ва воситаҳои асосии банақшагирии таълими иловагӣ барои хонандагони болаёқат, такмили донишу маҳорати хонандагони болаёқат дар ҷараёни таълими иловагӣ ва низоми омодагии хонандагон ба олимпиадаҳои фанӣ ва озмунҳои зеҳнӣ тавассути таълими

иловагӣ мавриди пажӯҳиш қарор ёфтааст.

Таҳқиқоти мазкур шароитҳои педагогии самаранокии рушди қобилияти зеҳнии хонандагон таввасути дарсҳои иловагӣ дар муассисаҳои таълимии кор бо хонандагони болаёқат муайян намуда, шаклҳои кор бо хонандагон, суҳбатҳои инфиродӣ, конференсҳои умумии муассисаи таълимӣ ва шаклҳои ғайрианъанавӣ - интернет-форумҳо, интернет-конференсияҳо, шабакаи муассисаи таълимӣ, тренинг ва ғайра истифода гардидааст. Инчунин масъалаи истифодаи роҳу воситаҳои самараноки азхудкунии маводи таълимӣ аз ҷониби хонандагон асоснок гардидааст.

Хулоса, кори илмӣ пешниҳоднамудаи Нематуллоев Муродбек Музафарович дар мавзуи «Усулҳои педагогии рушди қобилияти зеҳнии хонандагон таввасути дарсҳои иловагӣ дар муассисаҳои таълимии кор бо хонандагони болаёқат» (дар мисоли Муассисаи таълимии давлатии «Гимназияи №1 барои хонандагони болаёқати шаҳри Душанбе») -ро анҷомёфта меҳисобам. Мазмуну муҳтавои диссертатсия ба номи мавзӯ ва талаботи КОА мувофиқат мекунад. Диссертатсия барои баррасӣ ва дифоъ пешниҳод мегардад.

Муқарриз:

номзади илмҳои педагогӣ,
дотсенти кафедраи усулҳои таълими
математика ва геометрияи
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон:

Курбанов С.Р.

Имзои С. Курбановро тасдиқ менамоям.
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси Донишгоҳи миллии Тоҷикистон:

Тавқиев Э.Ш.

07.09.23